

**Budapest Főváros X. kerület
Köbányai Önkormányzat
Alpolgármestere**

**Előterjesztés
a Képviselő-testület részére
a 2024. évi kerületi gyermekjóléti feladatokról szóló átfogó értékelésről**

I. Tartalmi összefoglaló

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése alapján a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig átfogó értékelést készít, melyet megküld a gyámhatóság részére.

Az értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. melléklete tartalmazza.

A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - b) egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - c) a gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - a) gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - b) a gyermekek napközbeni ellátásának és a gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele és az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenció elképzelések).
6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

A kerületi gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai az éves gyermekvédelmi tanácskozást 2025. február 26-án megtartották. Az elmúlt év szakmai értékelése után megfogalmazásra kerültek a jövőbeni feladatok, elképzelések.

II. Hatásvizsgálat

Az átfogó értékelés elkészítése az Önkormányzat jogszabályban meghatározott feladata.

Az értékelés adatokkal szolgál az Önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról, amelyek – az értékelésben megfogalmazott javaslatokkal együtt – felhasználhatók a szolgáltatások fejlesztése érdekében.

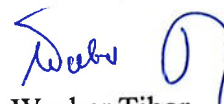
III. A végrehajtás feltételei

Az értékelést meg kell küldeni Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi Főosztálya részére.

IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2025. május „16.”

Weeber Tibor

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián
jegyző.

1. melléklet az előterjesztéshez

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének

.../2025. (V. 22.) határozata

a 2024. évi kerületi gyermekjóléti feladatokról szóló átfogó értékelésről

1. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a 2024. évi kerületi gyermekjóléti feladatok átfogó értékelését elfogadja.
2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy az értékelést terjessze fel Budapest Főváros Kormányhivatala részére.

Határidő: azonnal
Feladatkörében érintett: a Humánszolgáltatási Főosztály vezetője

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat

Átfogó értékelés az Önkormányzat gyermekjóléti feladatainak ellátásáról

2024

“A gyermeket tiszteletben kell fogadni, szeretetben kell nevelni és szabadságban kell elbocsátani.” (Rudolf Steiner)

A gyermekek védelmének rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) rendelkezései határozzák meg. E törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A törvény meghatározza a fentiekben leírt célok elérése érdekében a gyermekek alapvető jogait és e jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait.

A gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzatok, gyámhatóság, bíróságok, rendőrség, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálatként eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal (a továbbiakban: pártfogó felügyelői szolgálat), más szervezetek és személyek e törvény alkalmazása során a gyermek mindenek felett álló érdekét figyelembe véve, törvényben elismert jogait biztosítva járnak el.

A Gyvt. és végrehajtási rendeletei, továbbá Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) helyi rendeletei értelmében a gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a hatósági intézkedések biztosítják.

A jogszabályban meghatározott intézkedések egymásra épülnek, a szakemberek együttműködése, egymás kompetenciahatárainak ismerete és betartása által biztosíthatók a törvényben meghatározott gyermeki jogok, segítséget nyújtva a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek esélyeinek javítására, prevenciós intézkedéseket téve a veszélyeztetettség megelőzésére.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A Bárka Kőbányai Humánszolgáltató Központ (a továbbiakban: Bárka), a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Főosztálya (a továbbiakban: Hivatal), a Budapest Főváros Kormányhivatala X. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály (a továbbiakban: Gyámhivatal), az oktatási és egészségügyi intézmények munkatársai, illetve a kőbányai gyermekvédelem területén tevékenykedő valamennyi szakember szem előtt tartja azt a törvényi alapelvet, miszerint elsődleges feladat a gyermek érdekeinek és jogainak figyelembe vétele, családban történő nevelkedésének biztosítása.

I. A kerület demográfiai mutatói

Budapest X. kerülete a Duna pesti oldalán található, területe 32,54 km². A teljes területe 6,2 %-át teszik ki a temetők, parkok, 10,3 %-a erdő. Kőbánya lakossága a népességnyelvántartás szerint 2024. december 31-én 69 695 fő volt.

A népességnyelvántartás szerint az elmúlt években a lakosság szám a következők szerint alakult:

Korosztály	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
0-3 év	1868	1816	1730	1703	1560
3-6 év	1682	1710	1616	1603	1593
6-14 év	4698	4663	4532	4435	4339
14-18 év	2253	2402	2474	2492	2413
18-65 év	45 970	47 019	46 560	45 970	46 059
65 év felett	14 402	14 058	13 833	13 794	13 731
Összesen	70 873	71 668	70 745	69 997	69 695

Az utóbbi évek adatait áttekintve az állandó lakosság számát vizsgálva lassú csökkenés jellemzi a kerületet. Sajnálatos módon ez a tendencia 2024-ben is folytatódott. A gyermek- és fiatalok lakosság adatait megvizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a 0-18 évesek számának még nagyobb arányú csökkenése figyelhető meg.

A gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek nem csak a lakóhellyel vagy bejelentett lakcímmel rendelkező családoknak segítenek, hanem a kerületben életvitelszerűen tartózkodókkal szemben is ellátási kötelezettségük van. Általánosságban elmondható, hogy a demográfiai mutatók szerint a lakosság szám csökken ugyan, de a gyermekvédelemben dolgozók feladatai, esetszámai továbbra is magasak.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

A gyermekek után igényelhető szociálpolitikai juttatások a Gyvt. és a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Rendelet) jogosultsági feltételei szerint kerülnek meghatározásra.

II.1. A családban nevelkedő gyermekekre tekintettel adott települési támogatás

A Rendelet alapján települési támogatás állapítható meg annak a családnak, amely rendkívüli élethelyzetbe került, vagy létfenntartási gondokkal küzd. Az egy főre jutó havi nettó jövedelemhatár 2024-ben 170 000 Ft volt.

A települési támogatás összege 2024-ben

- a) egy vagy két gyermek esetén 12 000 Ft,
- b) három gyermek esetén 14 000 Ft,
- c) négy vagy több gyermek esetén 16 000 Ft volt.

A gyermekes családok részére nyújtott települési támogatás adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Támogatási esetek száma (alkalom)	Felhasznált összeg
2020. év	553 fő	987	19 812 000 Ft
2021. év	441 fő	817	17 010 000 Ft
2022. év	411 fő	731	16 100 000 Ft
2023. év	382 fő	752	17 686 000 Ft
2024. év	389 fő	756	17 854 000 Ft

A Rendelet alapján 2024-ben már évente hat alkalommal lehetett igényelni települési támogatást, ebből kettő alkalommal pénzben, négy alkalommal pedig természetbeni juttatásként (szolgáltatóhoz történő utalás, tűzifa biztosítása, önkormányzati lakás esetén lakbér-hozzájárulásként a lakáskezelőhöz utalás).

Évről évre csökken a támogatásban részesült személyek száma. Ennek oka egyrészt a csökkenő népességszám, másrészt a minimálbér és a garantált bérminimum emelkedése, amely okán az Önkormányzat rendszeresen felülvizsgálja a Rendeletben meghatározott jövedelmi értékhatárokat.

A gyermekes családok részére a települési támogatás iránt benyújtott kérelemre hozott határozatok számának alakulását mutatja az alábbi táblázat.

	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Megállapító határozatok száma	987	817	731	752	756
Elutasító határozatok száma	8	13	0	7	9

A családok részére az erdei iskola vagy iskolai tábor költsége sokszor nagyon megterhelő. 2020. március 1-jétől ehhez külön kérhetnek támogatást a családok, amennyiben az egy főre jutó nettó jövedelmük 2024-ben nem haladta meg a 170 000 Ft-ot. A támogatás összege gyermekenként az óvoda vagy az iskola által igazolt költség összege, de évente legfeljebb 30 000 Ft lehet.

A gyermekes családok részére az erdei iskola vagy iskolai tábor költségeire nyújtott települési támogatás adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Támogatási esetek száma (alkalom)	Felhasznált összeg
2020. év (március 1-jétől)	33 fő	42	1 246 640 Ft
2021. év	54 fő	70	2 043 500 Ft
2022. év	60 fő	84	2 429 840 Ft
2023. év	59 fő	85	2 450 000 Ft
2024. év	39 fő	59	1 781 000 Ft

II.2. Babakelengye-támogatás

Az Önkormányzat 2017. július 1-jétől babakelengye-támogatással támogatja a gyermekek születését. A 70 000 Ft értékű csomag babaápolási cikkeket, játékot és egyéb praktikus használati tárgyakat tartalmaz pelenkázó táskába csomagolva.

	Babakelengye-támogatásban részesültek száma
2017. július 1-jétől	209 fő
2018. év	318 fő
2019. év	387 fő
2020. év	318 fő
2021. év	372 fő
2022. év	371 fő
2023. év	382 fő
2024. év	281 fő

II.3. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A Gyvt. 18. §-a alapján a jogosult gyermek számára a gyámhatóság a törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. A települési önkormányzat vagy a fenntartó az e törvényben meghatározott módon, természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- intézményi és szünidei gyermekétkeztetés normatív kedvezményére,
- természetbeni támogatásra,
- a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények igénybevételére.

2024. december 31-én rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma életkor szerint

	Gyermekek száma (fő)
0-5 év	69
6-13 év	269
14-17 év	380

18 év felett	14
Összesen:	380

Az elmúlt években folyamatosan csökkenő tendencia megfordult, kismértékben ugyan, de nőtt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekes családok száma.

	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesült családok száma
2020. év	258
2021. év	241
2022. év	202
2023. év	210
2024. év	215

A jogosultságot meghatározó jövedelmi értékhatár 47 025 Ft, ez az értékhatár az egy főre jutó reáljövedelem emelkedésére tekintettel alacsony, a 2020. évi esetszámhoz viszonyítva csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt igénylő családok száma.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Megállapító határozatok száma	561	292	239	378	387
Elutasító határozatok száma	30	20	11	9	3

A kérelem elutasításának okai:

- hiányosan beadott kérelem és a kérelmező a hiánypótlási felhívásnak nem tesz eleget,
- jövedelemhatár túllépése.

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában, illetve, ha a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában egyszeri pénzbeli támogatás folyósít. A 2024. évben is az alaptámogatás összege 6 000 Ft/gyermek/alkalom, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállása esetén 6 500 Ft/gyermek/alkalom volt.

	Augusztus hónapra járó pénzbeli támogatás		November hónapra járó pénzbeli támogatás	
	Gyermekek száma	Támogatás összértéke	Gyermekek száma	Támogatás összértéke
Alapösszegű támogatás (6000 Ft/fő)	208 fő	1 248 000 Ft	216 fő	1 296 000 Ft
Emelt összegű támogatás (6500 Ft/fő)	161 fő	1 046 500 Ft	150 fő	975 000 Ft

II.4. Hátrányos helyzet - halmozottan hátrányos helyzet

A Gyvt. alapján hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult, vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fentiekben meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A kerületben megállapított hátrányos, illetve halmazottan hátrányos helyzetet meghatározó tényezőknek az alakulását az alábbi táblázat szemlélteti.

		2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Megállapított hátrányos helyzetűek száma (fő)		148	96	132	109	117
Ebből	1. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége miatt	140	91	130	106	114
	2. szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	2	2	2	3	3
	3. elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	6	3	0	0	0
Megállapított halmazottan hátrányos helyzetűek száma (fő)		38	68	37	32	31
Ebből	1. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	5	33	11	21	25
	2. szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	0	12	1	0	0
	3. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	33	23	25	11	6

II.5. Egyéb támogatás

Az Önkormányzat a tanévkezdési támogatás biztosításával kíván segítséget nyújtani a kőbányai iskoláskorú gyermeket nevelő családoknak a szeptemberi tanévkezdés anyagi terheinek csökkentéséhez. A 2024. augusztus 1. napján kőbányai lakcímmel rendelkező általánosiskolás- és középiskolás-korú tanulóknak az Önkormányzat 10 000 Ft támogatást nyújtott ajándékutalvány formájában. A tanévkezdési támogatást 4700 fő vette igénybe összesen 47 000 000 Ft értékben.

Évek óta hagyomány a kerületünkben, hogy az Önkormányzat december hónapban megajándékozza a családokat. 2024. évben is 1600 háztartás jutott 10 000 Ft értékű vásárlási utalványhoz.

II.6. Gyermekétkeztetés

A térítési- és gyermekétkeztetésidő-kedvezményt, illetve az ingyenes ellátást (normatív kedvezmények) a Gyvt. 21/B. §, 147. §, 148. § és a 151. §-a alapján biztosítottuk.

A nevelési-oktatási intézményekben biztosított gyermekétkeztetés igénybevételének módjáról és a térítési díjak mértékéről szóló 26/2011. (IX. 1.) önkormányzati rendelet alapján a normatív kedvezmény mellett további 50% térítésidő-kedvezményre jogosult az a kérelmező, aki a középiskolás tanuló gyermekére tekintettel rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

A normatív kedvezmény mellett további 50% térítésidő-kedvezményre jogosult az a kérelmező, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem a legkisebb öregségi nyugdíj összegének 140%-át nem haladja meg (2024. évben 39 900 Ft), és

- a) a családjában három vagy több gyermeket nevel, vagy
- b) a családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevel.

A kedvezményben részesülők száma és az erre fordított összeg alakulása az elmúlt években

	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Gyermekétkeztetésidő-kedvezményben részesülő gyermekek száma (fő)	2	4	3	5	5
Gyermekétkeztetésidő-kedvezményre fordított összeg (e Ft)	31	72	48	104	181

Az étkezési kedvezményben részesülők száma a csökkenő gyermeklétszám és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenésével párhuzamosan az elmúlt 10 év viszonylatában jelentős mértékben csökkent, az elmúlt években stagnál.

A Gyvt. 21/C. §-a alapján a szünidei gyermekétkeztetés keretében az Önkormányzat ingyenesen biztosítja az étkezést – a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban – a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére. Ezen felül az Önkormányzat igény esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számára is biztosítja az ingyenes étkezést.

A szünidei gyermekétkeztetést 2024. évben a Bárka Család- és Gyermekjóléti Szolgálata (a továbbiakban: Szolgálat) szervezte és bonyolította.

A Hivatal tájékoztatta a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családját a szünidei időszakban igénybe vehető étkezésről, a Szolgálat munkatársai személyesen keresték fel a háztartásokat és tájékoztatást adtak az étkezés lehetőségéről, valamint segítséget nyújtottak az igényléshez szükséges nyomtatvány kitöltésében.

A szünidei étkezésben résztvevők száma az elmúlt években

Iskolai szünet	Év	Kötelezően biztosított étkezésben részesülő gyermekek száma (HH és HHH)	Nem kötelezően biztosított étkezésben részesülő gyermekek száma	Összesen (fő)
Tavaszi	2020. év	0	0	2
	2021. év	17	7	24
	2022. év	14	0	14
	2023. év	10	0	10
	2024. év	12	5	17
Nyári	2020. év	35	26	61
	2021. év	45	13	58
	2022. év	38	18	56
	2023. év	22	15	37
	2024. év	13	17	30
Őszi	2020. év	27	25	52
	2021. év	22	0	22
	2022. év	0	0	0
	2023. év	21	5	26
	2024. év	8	7	15
Téli	2020. év	18	28	46
	2021. év	21	2	23
	2022. év	18	0	18
	2023. év	13	8	21
	2024. év	11	6	17

A Szolgálat munkatársai figyelemmel kísérik a hátrányos helyzetű családok életét és személyes kapcsolatot tartanak fenn a rászoruló családokkal, így részükre minden szünidőben elérhető az étkezés.

2015. szeptember 1-jétől a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdésének módosulása miatt azok a bölcsődei ellátásban és óvodai nevelésben részesülő gyermekek is ingyenesen étkezhetnek, akik családjában – szülői nyilatkozat alapján – az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg a kötelező munkabér járulékokkal csökkentett összegének 130%-át (2024-ben 230 649 Ft). Ezen túl ingyenesen étkezhetnek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermekek, akik családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek, akik családjában három vagy több gyermeket nevelnek, illetve akinek a nevelésbe vételét rendelte el a gyámhatóság.

A bölcsődés gyermekek 30%-a étkezik ingyen. A Gyöngyike és a Gyermeksziget Bölcsőde vonzáskörzetében összpontosulnak leginkább a hátrányos helyzetű családok, ezekben a bölcsődében a legnagyobb a térítési díjat nem fizetők aránya.

II.7. Kőbányai Nagycsaládos kártya

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének 1514/2010. (VII. 8.) számú határozata alapján a kerületi lakóhellyel rendelkező, három vagy több gyermeket nevelő családok részére kártya kerül kiadásra, mely a kerületben kedvezmények igénybevételére jogosít:

- az Egyesített Bölcsődék két tagintézményében sószoba és játszócsoport térítésmentes használata,
- a kerületi kulturális és közművelődési rendezvények esetében fizetendő belépőjegyek árából 30% kedvezmény,
- az Újhegyi Uszoda és Strandfürdő használata során a kőbányai nagycsaládos szülők a diákok és a nyugdíjasok részére megállapított belépőjegy megfizetésével használhatják az uszoda szolgáltatásait, és
- a Kőbányai Önkormányzat támogatásában részesülő sport- és kulturális egyesületek tagdíjaiból, illetve az általuk szervezett tanfolyamok áraiból legalább 20% kedvezmény.

	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Kiadott nagycsaládos kártyák száma (db)	9	4	10	5	6

III. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

III.1. Gyermekjóléti szolgáltatás

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A Szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti alapellátás keretében a családsegítő információt gyűjt, tájékoztat, szolgáltatást közvetít, szociális segítő munkát végez, és koordinálja a gyermekkel kapcsolatban álló szakemberek munkáját az esetkezelés során. Segíti az igénybe vevőket a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, a családban élő gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében. Az ellátottak száma folyamatos növekedést mutat. A gyermekes családok zöme gyermekjóléti alapellátás keretein belül kerül gondozásra, a legtöbb esetben együttműködési megállapodás megkötésére is sor kerül.

2024. évben a Szolgálat által nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma 1037 fő volt. 673 gyermek környezeti okok miatt (lakhatási probléma, szülők egészségi állapota, családi szerkezet, szülők életvitele, a gyermekkel szembeni rossz bánásmód, elhanyagolás, iskolai kirekesztés, kortárs csoport negatív hatása), 182 gyermek magatartási problémák miatt (csavargás, drogfogyasztás), 118 gyermek magatartás- és tanulászavar, tartós betegség, 64

gyermek pedig anyagi, lakhatási problémák miatt volt veszélyeztetett. A veszélyeztetett gyermeket nevelő családok száma 535 volt.

A Szolgálat 2024-ben 8 szociális válsághelyzetben levő kiskorú várandós anyát gondozott. Rendszeresen ellát nagykorú válsághelyzetbe került várandós nőket is, de erről nem vezet statisztikát.

2024-ben a Szolgálathoz összesen 1246 jelzés érkezett, melyből 130 jelzés zárt adatkezelés alá tartozott, azaz kiskorú bántalmazását, súlyos elhanyagolását tartalmazta. A jelzések száma 15%-os növekedést mutat az előző évhez képest, ezen belül a zártan kezelendő jelzések aránya 30%-kal nőtt. A növekedés valószínűleg a Gyvt. 2024. évi szigorításának a következménye, mely szerint, ha a jelzési kötelezettséggel rendelkező személy vagy szerv alkalmazottja, illetve vezetője kiemelt veszélyeztető okra utaló körülményt észlel, és haladéktalanul, de legkésőbb három munkanapon belül nem tesz eleget a jelzési vagy kezdeményezési kötelezettségének, vagy nem tesz feljelentést, büntetőjogi felelősségre vonásának van helye.

A közoktatási intézmények 358 jelzést küldtek igazolatlan és nagyszámú igazolt hiányzások, magatartási, nevelési problémák és elhanyagolás miatt. 340 jelzés érkezett a BRFK X. ker. Rendőrkapitányságáról, ezek tartalma leggyakrabban felnőtteket érintő családon belüli viták, bántalmazás, komoly pszichés és addiktológiai problémák voltak. 157 jelzést küldtek állampolgárok, más szolgálatok 121 jelzést továbbítottak, 75 jelzés jött egészségügyi szolgáltatóktól, gyámhivataloktól 68, bölcsődéktől 48, továbbá 79 jelzés érkezett az ügyészségtől, bíróságtól, jegyzőtől.

2024-ban a Szolgálathoz 953 jelzés érkezett gyermekek vonatkozásában. Az elsődleges problémák továbbra is a családokat érintő életviteli nehézségek, családi-kapcsolati konfliktusok, családon belüli bántalmazás, gyermeknevelési nehézségek, lelki-mentális betegségek és anyagi, illetve lakhatási problémák.

A jelzőrendszer a kerületben jól működik, a februárban megtartott jelzőrendszeri tanácskozáson a jelzőrendszeri tagok nagy számban jelentek meg. A tanácskozás célja a jelzőrendszer munkájának az értékelése volt, emellett gyakorlati, interaktív módon dolgoztak fel a résztvevők egy-egy lehetséges krízishelyzetet.

A Szolgálatban továbbra is elérhető az adósságkezelési szolgáltatás, 2024-ben 30 család vette igénybe.

82 fő részesült munkavállalási tanácsadásban, 18 iskoláskorú gyermek vett részt pályaorientációs tanácsadáson. A részt vevő gyerekek jelentős része a gyermekjóléti alapellátásban gondozott családokból érkezik.

A Szolgálat pszichológus szolgáltatását két pszichológus biztosítja heti 40 órában, összesen 625 alkalommal nyújtottak konzultációt 56 gyermek és 50 felnőtt részére. A kiskorúak körében ebben az évben is magas volt az érzelem- és indulatkezeléssel, valamint az iskolai beilleszkedéssel kapcsolatos problémák száma. A serdülők körében a tavalyi évhez hasonlóan több esetben fordult elő önsértő magatartás. 2024-ben is 16 esetben kellett mentál-egészségügyi intézménybe továbbirányítani a pszichés problémákkal küzdő klienseket.

A Szolgálat szakemberei a nyári szünetben három, télen egy alkalommal szerveztek külső programot az általuk gondozott családokban élő gyermekeknek. Minden alkalom nagyon jól sikerült, a közös élmények tovább erősítették a bizalmat a családsegítők és a családok között.

A Kőbányai Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) szakmai programjai keretében négy alkalommal hat kerületi általános iskola 7. és 8. osztályos diákjai vehettek részt a Momentán Társulatnak az alkohol veszélyeiről szóló interaktív előadásán. „Szabrina Naplója” címmel drogprevenciós darabot mutattak be az Emberbarát Alapítvány gyógyuló kliensei a kerület 8. osztályos tanulói számára. Szeptemberben a szülői értekezletek keretében ismeretterjesztő, interaktív előadásokat tartottak a kamaszokra leselkedő veszélyekről 3 iskola 7 osztályában. A „Száraz november” programhoz kapcsolódva a Kőbányai Szent László Gimnázium egyik 9. osztályában 6 órás önismereti, drogprevenciós tréninget szerveztek. „Kamasz a gyermekem” címmel 4 alkalmas, esti online előadássorozatot szerveztek a szülők számára elsősorban függőségi témakörben.

A KEF 2024-ben is részt vett a kerületi rendezvényeken – Halmajálison, Szent László Napokon, Rendvédelmi Napokon –, ahol függőségekkel, internetbiztonsággal kapcsolatos élmény alapú játékokkal, társasjátékokkal, kézműves foglalkozásokkal vettek részt, továbbá szórólapokat osztottak, konzultáltak az érdeklődőkkel. A szakmai programjaikkal összesen 2600 főt értek el.

Család- és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ)

A Központ fő feladata, hogy támogassa a gyermekek családban történő nevelkedését, valamint segítse a családjából kiemelt gyermekek visszakerülését a családi környezetükbe. Emellett kiemelt célja a gyermek veszélyeztetettségének a megelőzése, amelyet egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokkal, valamint különféle programok biztosításával valósít meg, igazodva a gyermekek igényeihez és szükségleteihez.

Amennyiben a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a Gyámhatóság az ellátás kötelező igénybevételét rendeli el. A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések: védelembe vétel, családba fogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás.

A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység keretében a Központ esettanácsa feladata a családok összetartó erejének a megőrzése, támogatása, és az átmenetileg sérült vagy hiányzó családi funkciók helyreállításának az elősegítése.

Hatósági intézkedés alapján gondozott kiskorúak száma korcsoport szerint

Kor	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozott (a szakellátásból kikerült)	Összesen (fő)
0-2 év	4	1	12	2	19
3-5 év	16	7	26	2	51
6-13 év	66	19	82	8	175
14-18 év	75	6	84	6	171
Összesen	161	33	204	18	416

A hatósági intézkedéssel érintett esetekben a leggyakrabban megjelenő problémák, a szülői kompetenciákkal kapcsolatos hiányosságok, a gyermekek felé vagy párkapcsolatban megjelenő verbális vagy fizikai abúzus, szorongásos- és hangulatzavarok, addikciók (főként

alkohol), elvált szülők esetében a szülők közötti együttműködés és kommunikáció hiánya, amely megnehezíti a gyermekek egészséges lelki fejlődését.

Továbbra is jelentős probléma alkoholfüggőség megnövekedett aránya, amely sajnos sok esetben együtt jár bántalmazással vagy elhanyagolással. Egyre több gyermek esetében a védelemben vételre a szülők külön élése vagy válása miatt kerül sor. Gyakran előfordul, hogy a szülők együttműködése látszólagos, a háttérben a gyermek ellennevelése zajlik. Ennek okai anyagi viták, életviteli, nevelésbéli nézeteltérések, pszichés problémák és sértettség, így a gyermek eszközzé válik a konfliktusban.

Egyre nagyobb problémát jelent, hogy a súlyosan veszélyeztetett gyermekek szakellátásba történő bekerülése hosszú várakozási idő után történik csak meg. Az ellátás lassúsága súlyos következményekkel járhat, hiszen minél tovább marad egy gyermek egy súlyosan veszélyeztető környezetben, annál nagyobb eséllyel szenved el maradandó lelki vagy fizikai károsodást.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást a kerületi köznevelési intézményekben személyesen jelen levő szociális szakemberek végzik. Az óvodai és iskolai szociális segítő elsődlegesen prevenciós munkát végez. 2024-ben jelen voltak a kerület valamennyi önkormányzati fenntartású óvodájában, állami és egyházi fenntartású iskolájában, és hat középiskolában. Sok intézményben mindennapos gyakorlattá vált a szociális segítők bevonása a nevelőmunkába. Osztályfőnöki óra keretében, közösségi rendezvényeken vagy kirándulásokon prevenciós, mentálhigiénés, közösségi szocializációt segítő, pszicoeducációs és közösségépítő foglalkozásokat vezettek.

A fogadóóráik keretében egyéni tanácsadást folytattak a gyerekek és szülők számára, illetve konzultációs lehetőséget biztosítottak a pedagógusoknak. Sok esetben hatékonyabbá vált az adott intézmény jelzőrendszeri működése. Nyári időszakban heti rendszerességgel szerveztek játszótéri foglalkozásokat az aktuálisan nyitva levő óvodákban. A Bárka Pongrác Községi Házal együttműködve interaktív ismeretterjesztő kulturális tábor szerveztek „Mesés Kelet” címmel. A kerület egyes játszóterein a már hagyományosnak mondható Játszó-Tér programsorozattal örvendeztették meg a gyerekeket.

Az óvodai és iskolai szociális segítők által vezetett, köznevelési és szakképzési intézményekben megtartott foglalkozások 2024-ben

A foglalkozás jellege	A megtartott foglalkozások száma	A foglalkozást igénylő intézmények száma
Készségfejlesztő csoportfoglalkozás	21	7
Óvodai pszichoeducációs foglalkozás	35	6
Közösségépítő csoportfoglalkozás	94	16
Bullying prevenció és resztoratív konfliktuskezelés	46	13
Iskolai pszichoeducációs és prevenciós foglalkozás	61	16
Pályaorientációs foglalkozás	33	7
Szülők számára szervezett foglalkozás	8	5
Pedagógusok számára szervezett foglalkozás	4	3

A Központ speciális szolgáltatásai

A **telefonos gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat** lehetővé teszi, hogy a Központ egy ügyeletes szakembere nyitvatartási időn túl is elérhető legyen, aki mobiltelefonon fogadja a beérkező telefonhívásokat, intézi a telefon segítségével a sürgős segítségre szoruló ügyfelek ellátását. Az elmúlt évben 132 alkalommal vették igénybe az ügyfelek ezt a szolgáltatást, köztük intézmények szakemberei is.

A **kapcsolattartási ügyelet** a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása. A kapcsolatügyelet egyik fontos szolgáltatása a családi, gyermek központú mediáció, melyet egyre inkább a válófélben lévő gyermekek szülei vagy olyan gyermekes párok vesznek igénybe, akik között a konfliktus oly módon elmérgesedett, hogy külső segítség szükséges a felek közötti álláspontok közelítéséhez a közös gyermekek lelki biztonságának érdekében. Lehetőség van egyéb családi krízishelyzetekkel kapcsolatos, pl. szülő – kamasz mediációra is, illetve egyéb, a gyermekek egészséges lelki fejlődését veszélyeztető, családon kívüli konfliktushelyzetek mediációs eljárás segítségével történő feloldására önkéntes jelentkezés alapján.

2024-ben a kapcsolatügyeleti szolgáltatást 34 fő, a mediációs eljárást 25 fő vette igénybe. A szolgáltatásokat felsőfokú szakirányú mediátor végzettséggel rendelkező munkatársak biztosítják.

Az **utcai, lakótelepi szociális munka**: 2024-ben sem sikerült betölteni a 2 álláshelyet szakmai kompetenciával rendelkező jelentkezők híján. A nyári szünetben a fejlesztőpedagógus tanácsadó és az óvodai, iskolai szociális segítők szerveztek az utcai és lakótelepi szociális munka feladatellátási körébe tartozó tevékenységeket.

A **kórházi szociális munka** feladatainak ellátásában a Központ a felmerülő problémák megoldására együttműködik a Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet (a továbbiakban: Kórház) szociális munkásaival. 2024-ben jelzés a Kórházból a Központba nem érkezett, a jelzéseket a Szolgálathoz küldik a kórházi szociális munkások.

Jogi tanácsadás szolgáltatással a kerületben élők kapnak problémáik jogi ismereteket igénylő megoldásához térítésmentesen információt. 2024-ben 42 fő vette igénybe a szolgáltatást.

Pedagógiai szolgáltatást a tanév során az esetmenedzser és a családsegítő által a tanácsadóhoz irányított gyerekekkel és szülőkkel történő konzultáció, majd megállapodás alapján részesülnek fejlesztő foglalkozásban. A nyári szünetben javítóvizsgára felkészítő egyéni és csoportos foglalkozásokat szerveznek. Egyéni tanulássegítésben, fejlesztésben 2024-ben 44 fő részesült, javítóvizsga felkészítésben 17 fő vett részt.

A fejlesztőpedagógiai ellátáshoz kapcsolódó csoportos foglalkozás az évek óta hagyományosan működő Ugróiskola csoport, amely a Pongrác Községi Házban heti egy alkalommal nyújt lehetőséget az iskolába készülő nagycsoportos óvodásoknak. A foglalkozásokat 5-7 éves korosztály részére biztosítják elsősorban preventív iskola-előkészítő jelleggel. Iskola-előkészítő foglalkozáson 6, csoportos felvételi előkészítő foglalkozáson 5 fő vett részt.

A **gyermekpszichológiai tanácsadás** célja a gondozott gyermekek testi-lelki fejlődésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése, a deviáns magatartásformák lehetséges mértékű csökkentése, családban történő nevelkedésének elősegítése. Az elmúlt években a gyermekpszichiátriai és gyermekklinikai ellátás alapvető hiányosságai súlyosan megnehezítették a Központban folyó munkát. A krízishelyzetek száma is növekedett, a szuicid veszélyeztetettségtől a súlyos önsértésig terjedő esetek jelennek meg, amelyek kórházi kezelést és pszichiátriai ellátást igényelnének.

A **felnőtt pszichológiai ellátást** igénylők addiktológiai, pszichiátriai vagy pszichoterápiás ellátásra szorulnának. A Központnak hosszútávú pszichoterápia nyújtására nincsen lehetősége, így sokan nem jutnak megfelelő kezeléshez.

Családterápiás ellátásban 36 fő részesült. Fő feladata a válásokkal kapcsolatos kapcsolati dinamikák kidolgozása, illetve a gyermekek megfelelő tájékoztatása, támogatása.

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és ellátott személyek adatai

Tevékenység	Tevékenységek száma			Ellátott személyek száma		
	2022. év	2023. év	2024. év	2022. év	2023. év	2024. év
Kapcsolattartási ügyelet	55	74	116	24	37	35
Készenléti szolgálat	72	111	132	-	-	-
Jogi tanácsadás	215	208	42	151	147	42
Pszichológiai tanácsadás	583	618	348	148	135	95
Mediáció	33	27	30	25	18	25
Család- és párterápia	156	153	65	57	38	36
Fejlesztőpedagógiai ellátás	264	324	273	63	79	71

III.2. Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsődei ellátás

Az Önkormányzat a 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátására 7 bölcsődei tagintézménnyel és 13 iskolai tálalókonyhával rendelkező Kőbányai Egyesített Bölcsődét (a továbbiakban: KEB) tart fenn. A bölcsődei férőhelyek száma 554 fő, ami 45 gyermekcsoportból tevődik össze.

A férőhelyek alakulása 2024. január 31-én

	Bölcsőde neve	Férőhelyek száma	Beíratott gyerekek száma	Feltöltöttség (%)
1	Kőbányai Fecskefészek Bölcsőde	96	67	70 %
		(valós 67)*		93 %
2	Kőbányai Napsugár Bölcsőde	72	70	97 %
3	Kőbányai Apraja Falva Bölcsőde	96	93	97 %
4	Kőbányai Gyermeksziget Bölcsőde	96	75	78 %
		(valós 76)*		99 %
5	Kőbányai Gyöngyike Bölcsőde	36	35	97 %
6	Kőbányai Manóvár Bölcsőde	80**	71	89 %
		(valós 72)		
7	Kőbányai Apró Csodák Bölcsőde	78**	72	92 %
		(valós 72)		100 %
Összesen:		554 (valós: 494)	483	87 % (valós 98 %)

*Ebben a két bölcsődében sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását, nevelését végzik.

**A jogszabály értelmében a megemelt férőhelyek abban az esetben tölthetők fel, amikor az adott csoportban minden gyermek elérte a 24 hónapos kort.

A táblázat a már bölcsődébe járó gyermekek számát mutatja, nem tartalmazza a már felvett, de a beszoktatást még nem megkezdő gyermekek számát.

A bölcsődébe felvett gyermekek 92,87%-a Kőbányán él, 4,28%-a más kerületből érkező, 2,85%-a vidéken él, ebben az esetben a szülő vagy a nagyszülő munkahelye a kerületben van. 2024. december 31-én a bölcsődébe felvett gyermekek száma 457 volt, a várólistán 29 gyermek szerepelt.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

A Kőbányai Fecskefészek Bölcsődében (a továbbiakban: Fecskefészek Bölcsőde) és a Kőbányai Gyermeksziget Bölcsődében (a továbbiakban: Gyermeksziget Bölcsőde) történik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, gondozása-nevelése, de a 2024. évben is a kerületben több bölcsődében jelen voltak az SNI gyermekek.

Két nagy csoportra oszthatók az ellátásban részesülő gyermekek:

1. szakértői véleménnyel, kijelöléssel rendelkező gyermekek,
2. preventív ellátásban résztvevő gyermekek szakértői kijelölés nélkül.

A szakértői bizottság kijelölésében kétféle javaslatot tehet:

1. sajátos nevelési igényű, korai fejlesztésre javasolt,
2. nem sajátos nevelési igényű, de korai fejlesztése javasolt.

A Fecskefészek Bölcsődében az elmúlt évben 10 fő SNI, 44 fő nem SNI, de korai fejlesztésre javasolt, a Gyermeksziget Bölcsődében 6 fő SNI, 30 fő nem SNI, de korai fejlesztést igénylő gyermeket gondoztak.

Prevenációs ellátásban részesülnek azok a gyerekek, akiknek szakértői bizottsági kijelölésük folyamatban van, vagy akik szülei nem kívánják igénybe venni a szakértői bizottság és a pedagógiai szakszolgálat által nyújtott szolgáltatásokat, de a gyermeknek szüksége van a fejlesztésre. Többségében beszédfejlődésbeli késések esetén kerül sor erre az ellátásra.

Ebben az ellátási formában hetente egy alkalommal kerül sor foglalkozásra ambuláns formában, illetve a Gyermeksziget Bölcsődében napközbeni ellátás formájában. Prevenációs ellátásra a Fecskefészek Bölcsődében 40, a Gyermeksziget Bölcsődében 16 gyermek részesült. A tapasztalat azt mutatja, hogy az ellátás iránt állandó, lassan növekedő igény mutatkozik.

Részlegesen integrált csoportokban kizárólag sérült gyermekek nevelkednek. A szobák berendezése a gyermekek szükségleteihez igazodik, vannak speciális székek, járást segítő eszközök, kapaszkodók. Magatartási és viselkedési problémákkal, illetve autisztikus tünetekkel rendelkező gyermekeket teljesen integrálják a bölcsődei csoportokba.

Azon gyermekek számára, akiknek szülei nem igénylik a napközbeni kisgyermekellátást, vagy más bölcsődébe járnak, de fejlesztésre szorulnak, **ambuláns ellátás** keretében biztosítja a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat (a továbbiakban: Szakszolgálat) a korai fejlesztést, fejlesztő felkészítést a Gyermeksziget Bölcsődében, valamint a Korai Fejlesztő Központban. A fejlesztést a Szakszolgálat alkalmazásában lévő gyógypedagógusok végzik. A Gyermeksziget Bölcsődében a KEB alkalmazásában lévő két gyógypedagógus ambuláns ellátást, valamint preventív fejlesztést biztosít olyan gyermekek részére, akik lemaradást mutatnak fejlődésükben, de még nem rendelkeznek szakértői kijelöléssel. A két gyógypedagógus napi feladatai közé tartozik - a kisgyermeknevelői jelzések alapján szülői beleegyezéssel - a kerület bölcsődéiben lévő gyermekek megfigyelése is. A megfigyelések után a gyermekek további útjának segítése, mely történhet fejlesztő foglalkozások ambuláns formájában, szakértői bizottság, illetve a kerületi Szakszolgálat felé való irányítással, illetve a kisgyermeknevelők munkájának segítése, tanácsadás.

Mindkét Korai Fejlesztő Központtal rendelkező bölcsődében folynak állatasszisztált foglalkozások, amik a gyermek fejlesztését szolgálják.

Mindkét korai fejlesztést végző intézmény 2024-ben is megszervezte az SNI/korai fejlesztett gyermekek és családjaik részére a már hagyományos kirándulást. Mindkét bölcsőde ellátogatott a Fővárosi Növény és Állatkertbe, a Fecskefészek Bölcsőde a Jászberényi Állat- és Növénykertbe is eljutott.

Egyre nagyobb problémaként jelentkezik a digitalizáció térhódítása a bölcsődés korú gyermekek körében. 2024-ben „Digitalizáció a bölcsődében” címmel két alkalommal szerveztek továbbképzést a kisgyermeknevelők számára.

Alapellátáson túl nyújtott szolgáltatások

Az alapellátáson túl különböző szolgáltatásokat is nyújtanak a bölcsődék a kerületben élő, kisgyermeket nevelő családok számára.

Korai fejlesztésben két bölcsőde vesz részt, sóbarlang szolgáltatást minden bölcsőde biztosít az ellátottak számára, míg játszócsoport és időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást két bölcsőde nyújt az érdeklődők részére.

A játszócsoport szolgáltatást igénybe vevők száma 2024. évben

Játszócsoport	Család	Gyerek
Kőbányai Apraja Falva Bölcsőde	50	50 fő
Kőbányai Apró Csodák Bölcsőde	31	31 fő
Összesen:	81	81 fő

A **Játszócsoport** szolgáltatás jelentősége abban van, hogy a szülők jobban megismerik gyermekük életkori sajátosságaiból adódó reakcióit, a szülő-gyermek kapcsolat az örömteli együttlét alatt mélyül, a szülők szerepeikben megerősödnek, barátságok szövődnek, kialakul egy önkéntes segítőkör. A szolgáltatás térítésköteles, a nagycsaládos kártyával rendelkezők számára ingyenes.

Sóbarlang, sószoza szolgáltatás

Hét intézményben működik sóbarlang, melyeket elsősorban a bölcsődébe felvételt nyert gyermekek látogatnak a szülők írásos hozzájárulását követően.

Öt bölcsődében a gyermekeknek térítésmentesen ősztől tavaszig rendelkezésre áll „Somadrin” sószoza, mely tengeri sós levegőt idéző, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket enyhítő, gyógyhatású preventív jellegű szolgáltatás, két helyen pedig himalájai sótéglák beépítésével hoztak létre természetes sós klímát.

Időszakos gyermekfelügyelet

Az időszakos gyermekfelügyeletre a Kőbányai Apraja Falva Bölcsődében és a Kőbányai Apró Csodák Bölcsődében térítés ellenében van lehetőség.

Családi bölcsőde

Az Önkormányzatnak 2024. augusztus 31-ig volt ellátási szerződése egy családi bölcsődével, ahol 3 kisgyermek nappali ellátását végezték. Mivel a kerületi kisgyermekellátása a KEB-ben megoldható, a szerződés nem került meghosszabbításra.

Alternatív napközbeni ellátás

2024-ben a kőbányai általános iskolás gyerekek nyári napközis ellátását az Önkormányzat a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központon (a továbbiakban: Kőrösi) keresztül a Janikovszky Éva Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában látta el. Hetente átlagosan 137 gyerek számára nyújtottak szünidei programot.

A programok ebben az évben is ingyenesek voltak, többek között múzeumokban jártak (Helytörténeti Múzeum, Rendőrségi Múzeum, Tűzoltó Múzeum, Mese Múzeum, Pénz Múzeum, Közlekedési Múzeum), gyárakat látogattak (porcelángyár, nyomda, dobozgyár) jártak a Kertvárosi Tanyaudvarban, a MAG47 Mászóközpontban, rendszeresen mentek az Újhegyi Uszoda- és Strandfürdőbe. A Kőrösiben rendszeresen vettek részt vetítéseken, kézműves foglalkozásokon, sportprogramokon.

Július 1-től 26-áig működött a Kőbányai Komplex Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény napközi otthona. A táborozáson

25 speciális igényű gyermek vett részt. A tábor feltételeit az Önkormányzat biztosította a Kőrösi keresztül.

Az Önkormányzat Balatonlellel Nyári Táborában 2024. nyarán 557 kőbányai gyerek táborozott kedvezményesen.

III.3. Gyermek átméleti godozáa

A Gyermek Átméleti Otthona (a továbbiakban: Otthon) feladata azoknak a családban élő gyermeknek az ellátása, akik átmenetileg ellátás nélkül vagy elhelyezés hiányában godozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az Otthon teljeskörű testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosít, ideiglenesen pótolja a szülői godozkodást.

A férőhelyek száma 14, ebből 12 helyen 3-18 éves korú gyermek, 2 férőhelyen lehetőség van egy anya elhelyezésére 0-14 éves gyermekével együtt. Ellátási szerződés alapján Budapest XIV. kerületből 2 gyermek elhelyezésére van lehetőség.

Az Otthon működésének adatai

Év	Ellátási napok száma	Ellátott gyermek száma (Kőbánya+Zugló területéről)
2020.	2 677	26+7 fő
2021.	3 406	30+6 fő
2022.	3 062	34+3fő
2023.	2 314	27+7 fő
2024.	3 217	21+5 fő

2024-ben az ellátási napok számának a növekedésével csökkent az ellátott gyermek száma, tehát egy-egy gyermek több időt töltött az Otthonban. Ennek oka főként a szakellátás telítettsége, amely alapvetően befolyásolja az alapellátásban működő Otthon feladatvégzését is.

Az ellátás indokai a 2024. évben

	gyermekszám
A gyermek magatartási problémái	6
A szülők pszichés vagy szenvedélybetegsége	1
A szülők lakhatási problémái	8
A szülők egészségügyi problémái	7
Bántalmazás	10
Családi konfliktus	8
A gyermek magatartási problémái	8

A védelembe vett gyermek száma 14 fő, az ellátottak 54%-a. Többségében óvodás és kisiskolás gyermek felvételét kérték a szülők, egyre több a diagnosztizált autista, ADHD-s, SNI-s, illetve a szakvéleménnyel nem rendelkező, hasonló problémákat mutató gyermek. A bekerülő gyermek godozásába egyre nehezebb bevonni a szülőket, akik nem mennek el az iskolába, nem viszik orvoshoz a gyermeküket, egyes esetekben a lakhatási körülmények vagy életvezetési problémák miatt időszakosan sem lehet hazaengedni a gyerekeket.

Az átmeneti gondozást kiegészítő programok

A nyár folyamán az iskoláskorú ellátottak részt vettek a kerületi nyári napközis táborban. Takarékosági okokból az elmúlt évben nem szerveztek többnapos tábort. A Fővárosi Állat- és Növénykertbe vettek bérletet, oda több turnusban vitték el a gyerekeket.

Az átmeneti gondozás befejezése

A gondozottak 64%-a törvényes képviselővel távozott az Otthonból, és csak kisebb részük (22%) került szakellátásba. Távoztak gyermekek a családok átmeneti otthonába vagy kollégiumba.

Az ellátottak családjainak életkörülményei

A 26 gyermek 20 családból került ki. A családok nagyobb részéről elmondható, hogy nehéz körülmények között élnek, amelyet az infláció tovább fokozott. Alacsony az iskolai végzettségük, rossz az egészségi állapotuk, továbbá bizonytalanok, kiszámíthatatlanok, rosszak a lakáskörülményeik. A jövedelmük alacsony, gyakori, hogy a mindennapi megélhetésük veszélyeztetve van. A gyermekek ellátása után fizetendő személyi térítési díjak befizetése nehézkes, gyakran többszöri felszólításra volt szükség, több esetben került sor a térítési díj méltányosságból történő elengedésére.

IV. A felügyeleti szervek szakmai ellenőrzéseinek tapasztalatai

1. 2024 júliusában a Nemzeti Adó- és Vámhivatal végzett ellenőrzést a Bárka Központban, a 2021. október 1. – 2022. december 31. közötti időszakra vonatkozóan jogkövetési vizsgálat szabályairól tárgyban. Eredmény még nem született.
2. 2024 júliusában Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztály Járványügyi, Nemzetközi Repülőtéri és Hajózási Kirendeltségi Osztálya tartott ellenőrzést a Gyermekek Átmeneti Otthonában. Mindent rendben talált, a rágcsálók elleni védekezésre kihelyezett doboz felcímkézését kérte az ellenőr.
3. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Polgármesteri Hivatal Belső Ellenőrzési Osztálya 2024 novemberében a Bárkában ellenőrzést végzett, amely a belső kontrollkörnyezet vizsgálatára, kiemelt figyelemmel a kötelező belső szabályzatok meglétére terjedt ki. A belső ellenőrzés az ellenőrzött területet megfelelőnek értékelte.

V. Rendőrségi adatok, bűnmegelőzés

A bűnmegelőzési tevékenység legnagyobb része az iskoláskorú gyermekek körében zajlik a tanórákon vagy a tanulási időn kívül szervezett szabadidős programok során. Együttműködési megállapodás van érvényben a Budapesti Rendőr-főkapitányság X. ker. Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrség) és két kerületi középiskola között, mely alapján a Rendőrség a bűnmegelőzési tanácsadói tevékenység keretében heti rendszerességgel rendőri jelenlétet és oktatási, tanácsadási programot biztosít.

A gyermekek és fiatalok által, illetve a sérelmükre elkövetett jellegzetes bűncselekmények leginkább a vagyon elleni bűncselekmények (pl. bolti és telefonlopások), illetve jelen vannak a különféle személy elleni bűncselekmények is (rablás, garázdaság, testi sértés). Jellemző még a kábítószerrel való visszaélés különböző formája is, leginkább a szerhasználat, illetve szabálysértési szinten az ELFBAR, Poco használat jelenik meg a fiatalok körében.

Új jelenség az online bántalmazás miatti eljárások szaporodása, akár már az általános iskolás korosztályban is.

A gyermek- és ifjúságvédelmi programok

A Rendőrség Biztonságra Nevelő Iskolai Programja (DADA) sajátosságánál fogva az iskolai tanórai rendhez igazodik. A programban három iskola vesz részt, a 2024/25-es tanév 2024. évre eső részében 26 DADA óra és 83 bűnmegelőzési foglalkozást tartottak, beleértve a nyári napközis táborokat is. Gyakorlati tapasztalat, hogy az iskolában sokszor jelen lévő DADA oktató beépül az ottani köztudatba, így a rendőrség számára lehetőség nyílik arra, hogy sok más, az iskola által szervezett rendezvény keretében is (pl.: iskolai egészségnap, nyári táborok, tematikus rendezvény napok, pedagógus továbbképzési napok, szülőértekezletek) bűnmegelőzési programokat tartsanak. Az elmúlt évben a nyári napközis táborban 4 alkalommal szervezett a Rendőrség bűnmegelőzési programot.

Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadó programban (a továbbiakban: IBT) három általános iskola vesz részt. Négy alsó tagozatos osztályban megközelítőleg 100 fő, illetve 32 felső tagozatos osztályban 650 fő részvételével történt az oktatás.

Az IBT együttműködésben levő két középiskolában 38 osztályban osztályonként 2-4 prevenciós tanóra megtartására került sor.

Az oktatási intézményekben, minden évfolyamon, a számukra releváns megközelítéssel, többször, akár több órán is téma volt az internet biztonság, a cyberbulling, annak káros hatása, kivédési lehetőségei, így a DADA órák során 24 alkalommal került sor internetbiztonság témában tanóra megtartására, középiskolákban pedig 37 órát foglalkoztak a témával.

Kábítószer-prevenció

A Rendőrség aktívan képviselteti magát a KEF helyi szervezetének munkájában is, ahol szintén kiemelt figyelemmel kezeli a kiskorúak felé irányuló prevenciós munkát a programok szervezésében.

A Vészjelzés Szabadulósobában (a továbbiakban: Vészjelzés) az elmúlt év során – a tavaszi és az őszi-téli nyitvatartási időszakban a kerületi középiskolák diákjai számára tartottak foglalkozást a szabadulósoba látogatást követően. A kerület három iskolájából ez idő alatt 20 osztályból több mint 400 diák látogatott el a Vészjelzésbe, és vett részt összetett drogprevenciós foglalkozáson.

A tanév során beindult a Badily „Ésszel iszom” drámapedagógiai alkoholprevenciós foglalkozások megtartása a kerületi középiskolások számára. Ebben a programban a tanév második felében 14 osztály vehetett részt, közel 450 diákkal, amit a Dreher Sörgyár támogatásával tudtak megvalósítani.

„Az iskola rendőre program”

A kerületben az iskolarendőri feladatokat az arra kijelölt 1 fő körzeti megbízott látta el. A feladat támogatásához a Rendőrség illetékességi területén működő Kőbányai Polgárőr Egyesület munkatársait folyamatosan bevonták. A feladatokkal összhangban az iskolarendőri feladatokat ellátó körzeti megbízott a szolgálata ellátása során visszatérően ellenőrizte az illetékességi területén működő oktatási intézmények közvetlen környezetét a fiatalkorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények megakadályozása érdekében.

VI. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében nyújtott alapellátási formák

VI.1. Az Önkormányzat 2021. január 1-jétől öt évre, határozott időtartamra ellátási szerződést kötött a „RÉS” Szociális és Kulturális Alapítvánnyal (a továbbiakban: Alapítvány) családok

átmeneti otthona szolgáltatás biztosítására. Az Alapítvány összesen 11 szobában 40 fő (11 család) számára, családonként külön szobában biztosít átmeneti elhelyezést. 2023-ban kialakításra került a 12. szoba, amelybe szükség esetén hirtelen beköltözést igénylő, kis létszámú családot tudnak befogadni, így jelenleg 12 szoba áll rendelkezésre a 40 fő (12 család) befogadására.

A szerződés keretein belül az Alapítvány vállalta, hogy a fenntartásában működő családok átmeneti otthonában biztosítja a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező nyolc, átlagosan négytagú otthontalanná vált család ellátását. A családok felvétele a szülő, vagy törvényes képviselő kérelmére történik az üres férőhelyek függvényében.

Az intézmény az otthont nyújtó ellátáson kívül a családok együttműködésén alapuló szociális segítségnyújtással, egyéni és családi esetmunkával támogatja a lakói életét. A szakmai team tagjai az intézmény szakalkalmazottai (intézményvezető, családgondozók, szakdolgozók), illetve jogász, pszichológus és fejlesztőpedagógus. A szakemberek célja, hogy a bekerülő családok erőforrásait olyan mértékben megerősítsék, hogy ki tudjanak kerülni az intézményes lakhatási formák keretei közül, valamint képessé váljanak önálló lakhatási lehetőségek megteremtésére és megtartására.

A 2024-ben jelentkező családok közül 31 család volt X. kerületi illetőségű. 16 családot (aktuális szabad férőhelyek függvényében) hívtak felvételi beszélgetésre. Hét család került felvételre, és további három, már az intézményben lakó család nyert ismételt felvételt. 2024. év során 10 kőbányai család (42 fő) lakott az intézményben, összesen 11 szülő és 29 gyermek.

VI.2. Az Önkormányzat 2021. január 1-jétől öt év határozott idejű szerződést kötött az Anyaoltalmazó Alapítvánnyal a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen a kerületben tartózkodó két, lakhatási krízishelyzetbe került család elhelyezése biztosítására. Az elmúlt évben a X. kerületi lakosok közül 3 szülőt és 5 gyermeket fogadtak.

Az intézményben nagy hangsúlyt fektetnek a marginalizált helyzetű, megélhetési gondokkal küzdő családok szociális, foglalkoztatási problémáinak orvoslására és életminőségük javítására.

VI.3. Az Önkormányzat 2009-ben kötött határozatlan időre szóló ellátási szerződést a kerületben működő Emberbarát Alapítvánnyal. A megállapodásban foglaltak szerint az Alapítvány vállalta, hogy a X. kerületben bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező 10 fő szenvedélybeteg férfi részére bentlakásos férőhelyet biztosít integrált szociális intézményében. Az Emberbarát Alapítvány beszámolója szerint 2024-ben 12 kőbányai bejelentett lakóhellyel rendelkező férfit gondoztak összesen 1 278 gondozási napon. Közülük 3 fő vett részt fejlesztő foglalkoztatásban (sütőipari munkás, asztalos, karbantartó). Az Emberbarát Alapítvány az 1105 Budapest, Cserkesz u. 7-9. szám alatti intézményében a felnőttek mellett 10 fő 18 év alatti fiatal rehabilitációs ellátását tudja biztosítani. Az 1105 Budapest, Román u. 16. szám alatti ingatlanban a 10 fő felnőtt női hely mellett 10 fő gyermek- és ifjúság-addiktológiai rehabilitációs férőhellyel rendelkezik. Az Önkormányzat által biztosított 1101 Budapest, Gyöngyike u. 4. szám alatti épületben addiktológiai járóbeteg-rendelést üzemeltet, ahol megelőző-felvilágosító szolgáltatást (elterelés) is végez kábítószer-használók vonatkozásában. 2024-ben a járóbeteg rendelésen kőbányai illetékességgel 224 esetben végeztek addiktológiai gondozást és 11 fő elterelését.

A kőbányai intézmények számos szociális és gyermekvédelmi tevékenységet folytató civil szervezettel, alapítvánnyal működtek együtt.

VII. A jövőre vonatkozó célok, elképzelések

Az éves gyermekjóléti tanácskozáson elhangzottak alapján a gyermekvédelmi jelzőrendszer jól működik, a tagjai között az együttműködés kölcsönös.

Az Önkormányzat által működtetett gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézményekben a továbbiakban is fontos szerepet játszik a prevenció. Ennek jegyében szervezi meg a KEB 2025-től a bölcsődéiben a pszichológusi ellátást egy fő állású pszichológusi státusszal.

A prevenciós elképzeléseket illetően a továbbiakban is cél a kerületi sport- és szabadidős tevékenység választékának bővítése, a pszichológusi, gyermekpszichiátriai szakemberek bevonása a gyermekvédelembe. Ez nem kizárólag önkormányzati feladatként jelenik meg, hanem minden civil kezdeményezést, alapítványt be kell vonni a komplex megvalósítás érdekében.

A kerületi gyermekvédelem kritikus pontja továbbra is az állami egészségügyben a pszichológiai és pszichiátriai ellátás kapacitásának a szűkössége, amely okból sokszor az szociális alapellátó rendszerre hárul ezeknek a betegeknek az ellátása.

A gyermekek támogatása érdekében az esetmenedzserek, segítő szakemberek, fejlesztő pedagógusok, családterapeuták, felnőtt- és gyermekpszichológusok, valamint az óvodai és iskolai szociális segítők egy szakmai teamként működnek együtt. Folyamatosan azon dolgoznak, hogy újabb és újabb erőforrásokat mozgósítsanak az ártalomcsökkentés érdekében. Ebben a kihívásokkal teli helyzetben kiemelten fontos feladat a tapasztalt, összeszokott és jól képzett szakemberek pályán tartása. Az ő jelenlétük és elhivatottságuk ugyanis felbecsülhetetlen értéket képvisel ezen a területen.